

Classless Professional Training : บทเรียนจาก OBOR และ Smart Nation

กฤตพัทธ์ ฝึกฝน

พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสรุปบทเรียนสำคัญที่ได้จากการเข้าร่วมฝึกอบรมข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูง รุ่นที่ 13 ณ Nanyang Technological University ประเทศสิงคโปร์ ระหว่างวันที่ 23 – 27 เมษายน 2561 และข้อเสนอแนะเพื่อการประยุกต์ใช้ในการพัฒนางาน ซึ่งเนื้อหาตลอดการอบรมมุ่งเน้นการเรียนรู้ความเป็นมาความสำคัญ แนวคิดพื้นฐานของยุทธศาสตร์การพัฒนาเส้นทางเศรษฐกิจทางทะเลสายใหม่ของจีน หรือนโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง หรือ One Belt One Road (OBOR) ซึ่งเป็นนโยบายสำคัญของการพัฒนาประเทศจีน ภายใต้การบริหารของประธานาธิบดี สี จิ้น ผิง และการพัฒนาประเทศสิงคโปร์เพื่อก้าวเข้าสู่การเป็น smart nation เพื่อรองรับการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจในภูมิภาค ซึ่งเป็นผลจากการพัฒนา OBOR ผู้เขียนในบทบาทของนักการศึกษาพยาบาล และบุคลากรวิชาชีพสาธารณสุขได้เสนอมุมมองเพื่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาบุคลากรทางการสาธารณสุขจากการเป็น smart nation

ของสิงคโปร์ เพื่อการเสริมสร้างความมั่นคงด้านสุขภาพของระบบสุขภาพ ในการรองรับการขยายตัวของประเทศไทยด้านเศรษฐกิจ และการลงทุน ให้ทัดเทียมประเทศอื่นในภูมิภาคจากโอกาสของการพัฒนา OBOR

รูปภาพที่ 1 Source :

http://www.moneychannel.co.th/news_detail/16861/

One Belt One Road Initiative

ยุทธศาสตร์การพัฒนาเส้นทางทางทะเลสายใหม่ใหม่ หรือเส้นทางเศรษฐกิจสายใหม่ทางทะเล (Maritime Silk Road หรือ New Silk Road Economic Belt หรือ The 21st Century Maritime Silk Road หรือเรียกโดยรวมว่า One Belt, One Road) เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศจีน

โดยการนำของประธานาธิบดี สี จิ้น ผิง ที่ได้ประกาศยุทธศาสตร์นี้ในปี 2013 โดยมีเป้าหมายที่จะพัฒนาโครงสร้างทั้งทางกายภาพและเศรษฐกิจของประเทศ โดยจะเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชีย ยุโรป และแอฟริกาที่กำหนดเส้นทางเศรษฐกิจเริ่มต้นจากเมือง Guangzhou ซึ่งเป็นเมืองชายฝั่งทางตอนใต้ของจีน ผ่านทะเลจีนใต้ และประเทศในภูมิภาคอาเซียน ผ่านช่องแคบมะละกา สู่ศรีลังกา อินเดีย และต่อไปยังประเทศ Kenya และ Djibouti ในแอฟริกาตะวันออก ผ่านประเทศกรีซ และไปบรรจบกับเส้นทางเศรษฐกิจสายใหม่เก่า (Silk Road Economic Belt) ที่เมือง Venice ประเทศอิตาลี (รูปภาพที่ 1) ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเพิ่มช่องทางการคมนาคม เพิ่มโอกาสการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว ตลอดจนการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนในแต่ละภูมิภาค ซึ่งจะทำให้เกิดการคล่องตัวของการเคลื่อนย้ายประชากร ตลอดจนวัตถุดิบ สิ่งของ และอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อการพัฒนา และการลงทุนระหว่างประเทศ

เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจในระยะยาว อย่างยั่งยืนนั้นจีนยังต้องอาศัยโครงสร้างทางกายภาพที่สำคัญในประเทศภูมิภาคสำหรับการพัฒนา OBOR เช่น ถนน เส้นทางรถไฟ ท่าเรือ และสนามบิน เป็นต้น ภายใต้การวางแผนและโครงสร้างทางการเงินที่เข้มแข็ง

โดยจะเห็นได้จากการลงทุนพัฒนาพลังงานในบังคลาเทศ การสร้างระบบรางรถไฟในอินโดนีเซีย แอฟริกา ลาว และการพัฒนาโครงสร้างทางการเดินเรือในปากีสถานและโอมาน ซึ่งคาดว่าประเทศจีนจะใช้งบประมาณในการลงทุนด้านโครงสร้างต่าง ๆ เหล่านี้เพื่อการพัฒนา OBOR สูงถึงสี่ล้านล้านเหรียญสหรัฐ ในภูมิภาคอาเซียน OBOR ทำให้จีนต้องลงทุนในการพัฒนาโครงสร้างด้านการคมนาคมอย่างมาก เพื่อการเป็นศูนย์กลางของการส่งออกสินค้าด้านเทคโนโลยีขั้นสูง และการบริการสู่ประเทศในภูมิภาคอาเซียน โดยเฉพาะการพัฒนาเส้นทางรถไฟที่ถือว่าจีนเป็นประเทศที่มีเส้นทางรถไฟความเร็วสูงมากที่สุดในโลก โดยจีนวางแผนที่จะเชื่อมประเทศในภูมิภาคอาเซียนเข้าด้วยกัน โดยผ่านเส้นทางรถไฟตั้งแต่จีน ลาว ไทย มาเลเซีย ไปจนถึงอินโดนีเซีย และจีนมีแผนการสร้างรถไฟความเร็วสูงจากเมืองยูนนาน ทางประเทศจีนตอนใต้ ผ่านไปยังประเทศลาว เชื่อมต่อมายังประเทศไทยในเส้นทางเศรษฐกิจสาย ตะวัน ออก (Thailand Eastern Corridor) โดยจีนคาดว่าเส้นทางรถไฟความเร็วสูงจากจีนมายังกรุงเทพฯ ประเทศลาวนั้นจะเสร็จสิ้นในปี 2020 ซึ่งเป็นเส้นทางรถไฟสายที่ยาวและเร็วที่สุดของประเทศลาว ที่สามารถทำความเร็วสูงสุดได้ถึง 160 กิโลเมตร ต่อชั่วโมง นอกจากนี้จีนจะมุ่งเน้น

การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการลงทุนแล้ว จีนยังให้ความสำคัญของความสัมพันธ์ของประชากรในภูมิภาคหรือ Soft power ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ OBOR ให้สำเร็จโดยการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การสนับสนุนการศึกษาแก่นักศึกษาในภูมิภาค สนับสนุนเงินทุนเพื่อช่วยเหลือประเทศต่าง ๆ ที่ประสบปัญหา ตลอดจนการพัฒนา Confucius institutes ในต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศไทย ที่ส่งเสริมการเผยแพร่เรียนรู้วัฒนธรรมจีน และการใช้ภาษาจีนในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เป็นต้น

One Belt One Road และประเทศไทย

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในกลุ่มประเทศอาเซียนที่จะได้รับผลกระทบจากยุทธศาสตร์ OBOR ของจีน เนื่องจากไทยเป็นศูนย์กลางขนส่งในภูมิภาค ที่สำคัญคือการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) ที่จะเชื่อมโยงการคมนาคมจากจีนผ่านประเทศลาว เข้าสู่ประเทศไทย การลงทุนด้านการค้าโดยเฉพาะจากประเทศจีนทำให้ประเทศไทยจะได้โอกาสในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในการเชื่อมโยงกับต่างชาติ อย่างไรก็ตามการพัฒนา OBOR ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยทั้งด้านบวกและด้านลบ ด้านบวกในประเด็นของการขยายตัวของเศรษฐกิจการค้าและการลงทุนระหว่าง

ประเทศที่จะสะดวกและคล่องตัวมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันการข้ามถิ่นของแรงงาน การถ่ายเทเงินออกนอกประเทศ และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติสำคัญของประเทศก็เป็นสิ่งที่รัฐบาลควรให้ความสำคัญไปพร้อมกัน

Singapore Smart Nation

สิงคโปร์เป็นหนึ่งใน smart nation ที่มีกระบวนการพัฒนาประเทศแบบบูรณาการ โดยเริ่มพัฒนาคุณภาพของประชาชนตั้งแต่วัยเด็ก และต่อเนื่องจนถึงวัยสูงอายุ ซึ่งการจะพัฒนาประเทศให้เป็น smart nation นั้น ต้องมีการวางแผนพัฒนาประเทศในระยะยาว มีการประสานหรือบูรณาการการจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ (Big data) อย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ ซึ่งประเทศสิงคโปร์นั้นสามารถเชื่อมโยงข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชน สิงคโปร์ และข้อมูลของส่วนราชการต่าง ๆ เช่น การคมนาคมขนส่ง พลังงาน การบริหารจัดการน้ำ การจัดการขยะ การบังคับใช้กฎหมาย โรงเรียน สถาบันการศึกษา ห้างสรรพสินค้า โรงพยาบาล และสถานบริการประชาชนในชุมชน ทำให้การวิเคราะห์ กำกับติดตาม ประเมินผล เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพภายใต้ข้อมูลเดียวกัน การจะดำเนินงานดังกล่าวได้ การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยมีเป้าหมายหลักของการพัฒนา smart nation คือ การส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน ให้สามารถ

ดำรงชีวิตได้ด้วยความสุข และสะดวกสบาย และมีความรับผิดชอบต่อสังคม

แนวทางการพัฒนา Classless Professional Training : บทเรียนจาก OBOR และ Smart Nation

จากแผนพัฒนาระบบบริการสุขภาพ (service plan) ปี พ.ศ. 2561 – พ.ศ. 2565 จัดทำขึ้นภายใต้หลักการและกรอบแนวคิด คือ การบริการแบบเชื่อมโยงไร้รอยต่อการดูแลแบบเบ็ดเสร็จภายในเขตสุขภาพ และระบบส่งต่อภายในเขต โดยมีเป้าหมายในการดำเนินงานคือ ลดอัตราป่วย ลดอัตราตาย ลดความแออัด และลดระยะเวลารอคอย โดยมียุทธศาสตร์ในการดำเนินงานคือ 1) การพัฒนาระบบบริการปฐมภูมิ เพื่อรองรับการพัฒนาของชุมชนและประชากรผู้สูงอายุ 2) การพัฒนาศูนย์ความเชี่ยวชาญระดับสูง เพื่อรองรับระบบส่งต่อผู้ป่วยที่มีความยุ่งยาก ซับซ้อน และ 3) การพัฒนาโรงพยาบาลต่าง ๆ ให้เป็นส่วนหนึ่งของระบบเครือข่าย เพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์ต่อประชาชนอย่างสูงสุด พ.ศ.2561 – พ.ศ.2565 จึงเน้นการพัฒนา ระบบบริการที่ตอบสนองต่อปัญหาสุขภาพ ที่เป็นสำคัญ 13 สาขา ได้แก่ 1) สาขาหัวใจ 2) สาขามะเร็ง 3) สาขาอุบัติเหตุและฉุกเฉิน 4) สาขาทารกแรกเกิด 5) สาขาสุขภาพจิต จิตเวช และยาเสพติด 6) 5 สาขาหลัก

7) สาขาระบบบริการปฐมภูมิและสุขภาพ อำเภอ 8) สาขาสุขภาพช่องปาก 9) สาขาตา 10) สาขาไต 11) สาขาโรคไม่ติดต่อ 12) สาขา การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน 13) สาขาการรับบริจาคและปลูกถ่ายอวัยวะ

ผู้เขียนในบทบาทของอาจารย์พยาบาลที่มีหน้าที่หลักในการสอน และพัฒนาบุคลากรด้านสุขภาพ มีบทบาทสำคัญในการเป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนการพัฒนาระบบบริการสุขภาพทั้ง 13 สาขา ในการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรสาธารณสุขให้มีความพร้อม และความสามารถสูงในการให้บริการสุขภาพที่มีคุณภาพ ตามแนวคิดของการพัฒนาระบบบริการสุขภาพ โดยเฉพาะการพัฒนาบุคลากรสาธารณสุขเพื่อขับเคลื่อนระบบบริการสุขภาพ (Service plan) บุคลากรสาธารณสุขถือเป็น soft power ของกระทรวงสาธารณสุข ตามแนวคิดยุทธศาสตร์การพัฒนา OBOR ที่ไม่มุ่งเน้นการพัฒนาเชิงโครงสร้างเพียงด้านเดียว แต่มีการพัฒนาคนไปพร้อม ๆ กัน ในการแก้ไขปัญหาสุขภาพของประชาชน การพัฒนาบุคลากรสาธารณสุขจึงเป็นเรื่องสำคัญ ในยุคของการพัฒนาประเทศไทยให้เป็น Thailand 4.0 ตามนโยบายของรัฐบาล และรองรับการขยายตัวเศรษฐกิจจาก OBOR ผู้เขียนสะท้อนประสบการณ์จากงานพัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับ service plan และบทเรียนจาก OBOR และ smart

nation โดยมีข้อเสนอแนะในการพัฒนางาน ดังนี้

1. การพัฒนาฐานข้อมูล (Big data management) พัฒนาบุคลากรสาธารณสุขให้เป็นมาตรฐานเดียว เนื่องจากปัจจุบันการพัฒนาบุคลากรสาธารณสุขมีหลายระดับ ตั้งแต่ระดับปฏิบัติไปจนถึงผู้บริหารระดับสูง การบริหารจัดการข้อมูลเป็นไปแบบแยกส่วนของแต่ละหน่วยงาน ทั้งในระดับจังหวัด ระดับเขตสุขภาพ และระดับประเทศที่มีข้อมูลพื้นฐานเพื่อการตัดสินใจในการพัฒนาบุคลากรแตกต่างกัน อันจะเป็นอุปสรรคต่อการกำกับ ติดตาม การดำเนินงาน ทำให้สถาบันการศึกษาของกระทรวงสาธารณสุขขาดข้อมูลความต้องการด้านการพัฒนาบุคลากรที่แท้จริง ที่ตรงกับความต้องการของพื้นที่ Big data management เป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาประเทศและระบบพัฒนาบุคลากรสาธารณสุขให้เป็น smart healthcare personnel development ทั้งนี้ ต้องอาศัยการทำงานร่วมกันของหน่วยงานในกระทรวงสาธารณสุข ในการประสานและรวบรวมข้อมูลที่ถูกต้อง เพื่อเป็น input แก่งาน ICT เพื่อออกแบบ data platform ด้านการพัฒนาบุคลากรสาธารณสุข และทดลองใช้เพื่อหาจุดอ่อนและปรับปรุงจนได้ data platform ที่สามารถนำไปใช้ในการ

วางแผนพัฒนาบุคลากรทางสาธารณสุขได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การพัฒนาบุคลากรสาธารณสุขนอกชั้นเรียน (Classless professional training) เป็นหนึ่งแนวคิดของการประยุกต์ความรู้จาก smart nation ของสิงคโปร์ที่มีเป้าหมายในการลดการใช้เงินสดในการใช้จ่าย เพื่อความสะดวกและคล่องตัวที่สำคัญสามารถตรวจสอบเส้นทางการเงินได้ให้สิงคโปร์เกิดเป็น cashless society ตลอดจนแนวคิดเชิงยุทธศาสตร์ OBOR ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนา soft power

การพัฒนาประเทศให้เป็น smart nation นั้น จะช่วยส่งเสริมให้คนได้เรียนรู้ตลอดชีวิตสามารถปรับตัวเข้าได้กับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป โดยที่ไม่เกิดปัญหาภัยสังคมโดยรวมผ่านเทคโนโลยีที่ทันสมัย ซึ่งในปัจจุบันการพัฒนาบุคลากรสาธารณสุขของไทยเน้นการเรียนรู้ในชั้นเรียนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบ person to person หรือ person to group แบบเผชิญหน้า ทำให้เป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งของการพัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับการพัฒนาระบบสาธารณสุขตามนโยบาย โดยเฉพาะในหน่วยงานที่มีข้อจำกัดด้วยจำนวนบุคลากร ทำให้ไม่สามารถเข้าชั้นเรียนได้เนื่องจากหน้าที่ความรับผิดชอบจากงานประจำ ถึงแม้จะมีงบประมาณสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรอย่างเพียงพอ ซึ่งทาง

สถาบัน การศึกษาโดยเฉพาะสังกัดกระทรวง
สาธารณสุข ต้องวางแผนในการพัฒนา
หลักสูตรฝึกอบรมที่ส่งเสริมให้บุคลากร
สาธารณสุข ได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
ผ่านทางระบบ internet หรือ classless
professional training จะที่จะตอบสนอง
ความต้องการของบุคลากรที่ต้องการพัฒนา
ตนเองตามความจำเป็นซึ่งสามารถออกแบบ
การเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการอภิปราย
และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันของ
ผู้เรียนผ่านทางระบบ internet ได้ ผู้สอนทำ
หน้าที่เป็นเพียงผู้กระตุ้นและส่งเสริมให้เกิด
การเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดเวลา ทั้งนี้ ต้องมี
แนวทางในการกำกับติดตามด้านคุณภาพ
อย่างรัดกุม

เนื้อหาสำคัญของ classless professional
training ที่สถาบันการศึกษาด้านสาธารณสุข
ควรตระหนักและควรมีการวางแผนพัฒนา
อย่างต่อเนื่อง เพื่อรองรับ OBOR คือ การพัฒนา
บุคลากรด้านการคัดกรอง ฝ้าระวัง ป้องกัน
และรักษาโรคติดต่อที่จะมาจากการขยายตัว
ของ OBOR โดยเฉพาะโรคที่มากับแรงงาน
จากทั่วทุกภูมิภาค เช่น SAR จากประเทศจีน
และ Zika หรือ Ebola ที่ระบาดอยู่ในแอฟริกา
เนื่องจากประเทศเหล่านี้ตั้งอยู่ในแนวเส้นทาง
เดินของ OBOR นอกจากโรคติดต่อที่จะผ่านมา
จากมนุษย์แล้ว ยังมีเชื้อโรคติดต่อบาง
ประเภทที่สามารถติดต่อข้ามมายังสัตว์เลี้ยง

สิ่งของ เครื่องอุปโภคบริโภค ที่จะต้องมีการ
นำเข้าหรือส่งออกเพื่อการค้าขายระหว่าง
ประเทศของ OBOR องค์ความรู้ด้านการคัดกรอง
และแนวทางการเฝ้าระวังที่กระทรวง
สาธารณสุขพัฒนาขึ้นโดยงานควบคุม
โรคติดต่อระหว่างประเทศมีความจำเป็น
ต้องถ่ายทอดไปยังบุคลากรสาธารณสุข
ทุกระดับในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่
ที่เป็นช่องทางเปิด (Economic corridors)
ของไทย เช่น อ.แม่สาย อ.เชียงแสน
อ.เชียงของ จ.เชียงราย ที่มีเส้นทางคมนาคม
จากจีนผ่านเข้ามายังประเทศไทย และ
เส้นทางเศรษฐกิจภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ที่เชื่อมการค้าคมนาคมขนส่งจากจีน ผ่านลาว
เข้ามายังจังหวัดนครราชสีมา และระยอง
เศรษฐกิจภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การพัฒนา classless professional
training ต้องอาศัยความร่วมมือของทุกภาคส่วน
ของหน่วยงานภายในกระทรวงสาธารณสุข
นับตั้งแต่การพัฒนา data platform เพื่อให้
มี big data management ที่มีประสิทธิภาพ
และการเปลี่ยน mindset ของบุคลากร
สาธารณสุขจากการเรียนรู้ด้วยความเคยชิน
ในอดีต จากการเรียนรู้แบบ passive learning
เป็น life – long learning ผ่าน classless
professional training

เอกสารอ้างอิง

Chua, V. Singapore's

Experience in Smart Nation. เอกสาร
ประกอบการอบรมข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์
สูงรุ่นที่ 13 สำนักงาน ก.พ., วันที่ 22-26
เมษายน 2562 ณ มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีนันทยาง ประเทศสิงคโปร์

Hong, L. China's "Belt & Road
**Initiative": Toward a New Mode of
Translational Governance?** เอกสาร
ประกอบการอบรมข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์
สูงรุ่นที่ 13 สำนักงาน ก.พ., วันที่ 22-26
เมษายน 2562 ณ มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีนันทยาง ประเทศสิงคโปร์

Lee, C. **Belt and Road
Initiative.** เอกสารประกอบการอบรม
ข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูงรุ่นที่ 13
สำนักงาน ก.พ., วันที่ 22-26 เมษายน 2562
ณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีนันทยาง ประเทศ
สิงคโปร์